

provinciae (dicimus Phrygiam Salutarem & Phrygiam Pacatianam & Pisidiam) de cingulo illo quod tam ipsius quam Lycaonis, & Lydis impositum olim, & nullam licentiam ex praesenti esse eis, qui eam habent administrationem, ita in eis fieri provincie tanquam dignitates, habentes aliquod cum eis participium, aut transmittere aliquem de officio suo aut alteri eis competentibus, & comprehendere alios. Sed neque eis licentiam esse, eis, qui ex illis provinciis sunt, confugere ad unumquemque hanc habentem [dignitatem] & querelam insinuare adversus invicem, sive pro pecuniaris, sive pro criminalibus fuerit quod moveret, poenam metuentibus *triginta librarum auri*, utpote nobis omnem transitum ad dictas nobis provincias excludentibus his, qui per tempus habuerint dignitatem, aut his omnino qui in eorum ordinem relati fuerint, ut neque precepta in illis provinciis aut contra eos qui in eis habitant, faciant, neque alteri sibi aliquid vindicabunt eorum quae in his feruntur, sed contenti sint tam Lycaoniorum quam Lydorum [provincia] in ipsius jubentes solis, tanquam si in principio istis duabus provinciis conclusissimus dignitatem eorum, nullum partipium in Phrygiam utramque, illas civitatum judicium dignas in omnibus, tam pecuniaris quam criminalibus resipientium, scientibus his quod si quolibet factum latrocinium aut invasionem in illis locis aut ablationem rerum persequantur, & ablatum vindicent, ex ipsius suis facultatibus ex hoc datum dispensum curare necessitatem habebunt, tam in cingulo confitunt, quam etiam post depositum illud. Itaque si vel tentaverit potius praesens tempus qui Lycaonia & Lydie militaret habet dignitatem, aut ipse ire ad praedictas nobis provincias, aut diriger aliquos de suo officio, fiduciari damus episcopis civitatum prohibere, eum aut eos qui ab eo defensione fuerint irruere volentes & expellere de locis eos, utpote semel per praesentem sacram prohibitos legem, super quod & poemam xxx, librarum auri impositam tam ei qui pro tempore habet cingulum, quam his qui ei obedit deputati sunt, sive tale aliquid jubeat, aut ipsi presumpti ministrare: & super hoc cinguli amissione perlitabunt & ipsius substantiae.

EPILOGUS.

Tua igitur gloria quae per praesentem nobis divinam legem sancta sunt, cognoscens, facit quidem decreta consequentia ipsius, editis vero uterū & praecipiti ad eos qui provincias moderantur, & civitatum episcopos, ut & hanc per civitates proponant legem, & omnibus manifesta faciat quae per eam nobis placent occupationem. [Datum 6. Id. Februar. Constantino. DN. JUSTIN. PP. Aug. Anno 15. post consulatum BASIL. V. C. CONS. Anno 12.]

TIT. XXIX.

UT LICEAT HEBRAIS 5 SECUNDUM TRADITAM LEGEM SACRAS SCRIPTURAS LATINE VEL GRECA VEL ALIA 6 LINGUA [LEGERE] ET, UT DE LOCIS SUIS EXPELLANTUR NON CREDENTES JUDICIUM VEL RESURRECTIONEM 8 AUT DILECENTES ANGELOS 9 SUBSISTERE CREATURAM DEI.

NOVELLA CONSTIT. CXLVI.

Idem Augustinus Areobindo PP.

PRAEFATIO.

Necessarium quidem erat Hebreos sacros audientes libros non solis litteris 10 adhære, sed ad reconditas eis prophetias respicere, per quas magnum Deum & Salvatorem generis humani Iesum Christum annunciant. Sed etiam si infensatis semetipos interpretationibus tradentes a recta usque nunc aberraverint gloria 11, tamen certare ad invicem dicentes ipsos, non sultinius sine iudicio eis relinquere tumultum. Per has enim ipsorum quae nobis adducte sunt *apocryphae* 12 dicimus, quod quidem solam habentes Hebraicam vocem, & ipsa uti in sacrorum libitorum lectione volunt, nec Greecam tradere dignantur, & multum dudum tempus pro hoc ad invicem com-

Phrygian & Pisidianum excurrere. 1 Duplex Phrygia. 2 Metropolis Phrygiae Pacatiana Laodicea, vide subcriptionem epistole, cap. 4. Tunc quam Caucajus hic relet, recentiore esse, ad Apostolicos temporibus polit trial. 3 Id est, anno 549.

4 Abrogatio hec constitutio, Novella Legem 15. 5 San Judaeis. Teutullian. 18. Apolog. in fin. Hebrei retro, qui nunc Judaei. 1. C. 9. adde constitutionem Leonis iconomachi, quod Iudeos ad baptismum adiungit. 6 Non tantum Hebraica haec refer. 1. C. 1. T. 7 Id est, negantes. 8 Rue refer. 2. 2. 9 Ibid. 2. 2.

10 Quid occidunt. 11 Id est, sententia. 12 Interpellationem, aperte-

13 Eos cui qui Graciam etiam aspiciunt putantur.

14 Synagogas Hebreis permittit. 15 Quo sepius dicti Novell. 7. cap. 1. Novell. 22. cap. 2. Novell. 10. cap. 5. Novell. 6. cap. 1. Novell. 14. 16 Translatio Bibliorum sicut a 70. inter-

prebus de qua 7. omnes alias Graecas facili antecepit. Ceterum breviter causis 70. inter-

pretatio dicitur, cum 72. faciunt. Epiphanius in libro de mensuris. Tertull. 18. Apolog. ea-

dem ratione, quod Centumviri appellebantur, qui tamen erant 105, ex singulis tribus ter- teriis.

17 Dicendum est aliud quod de Gracis versionibus. Prima quo dicitur 72. interpretetur, ut 5. sed, composta fuit a viris 70. Polozone Philadelphio. Ex ipsi regi missis ab Hierosolymis. Ioseph. 12. Antiga. Tertull. cap. 18. 19. Apolog. Epiphanius lib. de mensuris. Euseb. 8. de preparat. 1. Philo de vita Moysi & legibus 12. Antiga. Tertull. cap. 18. 19.

20 Propterea hebreos, non intelligit praeclarum translationum aliquam, sed traditiones & obser-

vationes tantum Iudaicas, quae Hebrae vocant *Mysa Thora*, id est, legem fecundariam in unum vel Corpus (ut nonnulli volunt) a Iudeis post Christi adventum, parum ex Cesa-

lificis seu angelis cis, partim ex allegorici quibusdam interpretationibus compotissimum quatuor

originem & secum effusum usque ad tempora Moysi & 70. eius affectus. Iudei repetantur. Ad-

dictus deinceps ex superiori synagoge & aliis postea natis opinionibus, *synagogas* Talmud, nisi Hebrei synagogas (sic affectus ab Iudeis doctores undique Hierosolymis in eum finei coactos) compotissimum anno Christi 100. Anno vero 70. post *secundam Talmud* edidisse coactis in Babylonie Iudeis: eoque nunc Talmud nisi Cabalisticis sonoris referto. vid. Pottelli, c. 3. de cibis concordia, 12. 21. Eborac., id est, commentum.

22 Averrion, senius, si Iudeis est animus, sacras scripturas legendi facit. Codices evolu-

unt, non eos, in quibus mente tantum fabula continetur. 23 Averrion, vox est

hybrida, Graeca partim, partim Hebraea. Horum minus erat legitime & interpretari illas le-

gitur. Non semel propria fatione, non Hebrai Persicis, & Persicis appellant & ad eas ac-

commodare subiunctiones tradiditum majorum Talmudis (quas iudei Iudei Pericani vo-

cant). Nam quod nostris libri 50. Pandectam sunt, hoc Talmudicis 60. tractus maiores

sunt: quo tituli, hoc Pericani. Igitur *synagogas*, quasi particuli, quibus ad unum

notri Talmudis Titulus. Id ita est. Cornelius Beermannus saepe linguis spissis nostris profe-

dit, ut allumere: *synagogas* Viro, ascenderet in montem. Hinc interpre-

tationem sequitur aliud interpretatione Aquilei, quod haec facta Hadriani Imperatore. Epi-

phan. d. 100. vel Ebione. Eccl. 6. cap. 6.

27 Reductionem quidam hereticis negant, quam tamen ex gentibus quidam agnove-

re. Pan. 7. 15. similis est, inquit, de alterius corporibus hominum se revivere. sed pro-

milia a Democrito videntur, qui non revixit ipse. Agnoventur multa, haec dabo & Etymici,

five dabo natura, five institutione Christiane legi conscientiae, quae illud dixeris. Qua-

vi, vivere sine spiritali pater Paulus, & ali, quos nos extinximus arbitrius. Intra vero, inquire,

Cicer. in Somnis & alb. Tusculan. Pherecydes Syrus primus dixit animos homi-

nus, esse tempestis. Vide libros Aurocorum nostrorum ad Senecam in Theologis, in quibus

de amoretum immortato, extremo iudicio, fini mundi per ignem & resurrectionem diximus.

28 Haec negantem iudicantur alii observatores. 29 H. 10. n. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 7

que ad ostavam indictionem habentes securitatem, ut in omnes revera præsens nostra distributatur donatio.

EPILOGUS.

¶ Quæ igitur sancta sunt a nobis & per hanc nostram pragmaticam legem manifestata, tua gloria literis uia per hanc regiam urbem omnibus manifesta confitetur. Dat. Constantino. DN. N. JUSTIN. PP. August. Anno 19. post consulatum BASIL. V. C. anno 4.

TIT. XXXII.

UT DEI AMANTISS. EPISCOPI CUM PROVINCIA RUM INDIGENIS ET INCOLIS, QUOS SIBI PRÆSIDES ESSE VELENT, EOS SIBI A SACRATISSIMO PRINCIPE CONCEDIETANT, ILLIQUE GRATIS PRÆSIDES FLANT: UT TAMEN QUI IN PRÆSIDIUM PETITUR, IDONEE FISCO CAVEAT: SI VERO PRÆSIDIUM PETERE DISTULERINT, UT TUM ADVERSUS EUM QUI IPSIS PRÆSES MISSUS FUERIT, QUODCUNQUE ETIAM OCCASIONE PUBLICORUM TRIBUTORUM FECERIT, QUERELAM INSTITUERE NEQUEANT.

NOVELLA CONSTIT. CXLIX.
PRÆFATIO.

Dum reipublica a Deo nobis data curam gerimus, simulque ut subditis nostri in omnibus iustitia bona fruuntur, operam damus, hoc unum nobis inde ab initio proposuimus, ut quicquid antea imperfatum, & contulit fuisset, id & corrigeremus & undique perfectum exibemus. Anxia itaque reputatione habita, quomodo & fucus & subdit illas & indemnes permeneant, animadvertisimus nos facile id consecuturos, si efficieremus ut provinciarum præsides, ubi magistratus gratis & suscepimus, rite fisco cavissent, in omnibus recte ac legitime magistratus funderent: ita ut ab omni iustitia, quæstū, aliquoquin turpitudine atque re verita absit.

CAP. I.
NE igitur peregrini & aliqui in provincias se ingerentes, illas injuria faciant, nosque crebris adverbus illos interpellationibus instigendis molestias sustineamus: hortamur cuiusque provinciae sanctissimos episcopos, eosque, qui ex indigenis & incolis primas tenent, ut per communem libellum supplicem de iis ad nostram potentiam referant, quos idoneos esse ad provincias sua gubernationem existimant. His enim magistratus insignia gratis tradituri sumus: tamen ut publicum & fiscalem canonom se illaturos caveant, atque nihil contra leges se exalturos, neque cuiquam collatorum vim illaturos, illis datis sponoribus promittant, se amicos contentos publicorum tributorum exactioni invigilatores, iisque qui in facris illationibus probi & prompti sint, mites simili & paterno affectu exhibitoribus, cum improbus vero atque refractarius acerbis in actionibus acturos, neque inde quicquam luci ablaturos. Oportebit vero etiam nihilominus illos, conjectis in leges omnis quibuscumque litigatoriis & qualitatibus atque iustitiis tribuere, & ne sumptibus ac longinquitate temporis alterantur, cito illos dirimere: tum & eos qui deliquerint, in ius rapere, & secundum legem pœnas illis infligere: denique in omnibus iustitiis exhibere.

CAP. II.
Atque hinc solis haec præcipimus, verum etiam cujusque magistratus assessoribus, aliisque quicunque magistratus subservient. Nam si quis illorum aut in publicorum tributorum exactione negligenter se gesserit, aut collatores nostros dannis contumeliosive oblationibus involverit, simul bonis excidet, simul summo subiectetur supplicio. Etenim Deo auspice hoc unum nobis studio est, ut provincia boni legibus regantur, tuoque habentur, ut quælibet iustitia fruatur: & vero publica tribuna circa querelas inferatur. Impossibile enim est, ut sacri tributis non illatis, aliqui respublica conserventur. Militares namque copie, assignati sibi salario inde percepto, hostibus resistunt, collatores a barbarorum incursionibus & trucidia vindicant: denique agros aquæ civitates a latronum aliquo modo incompositum vitam scellantur, ut & irruptionibus, agentis excubis defendant: ex illis etiam reliqua cohortes eis quæ ipsi attrahita sunt, accipiunt: muri atque civitates inde infaustantur: publicarum balalearum hinc calefactio procedunt: proferre spectacula, aliaque omnia quæ ad deflationem subditorum inventa sunt, ex iisdem curantur: ut quæ ab illis contribuantur, partim in ipsius, partim propter ipsos insuntur & impendantur: nobis autem prorsus nihil inde præter istarum rerum curas habere contingit, non tam eas in reedē vacuas, quam magnus illus Deus & Servator noster Iesus Christus, m' gauditudo clementia sua permultis propter hoc nos bonis remuneretur.

CAP. III.
His itaque omnibus provincialibus hominibus velut præconio a nobis denunciatis, & quanta nostra sit erga subditos benevolenta & liberalitas per hoc ostento, magis propitium ac benignum Deum habituri sumus, qui tan-toperne ne quid detrimentum subditum capiant cursum. Si vero hos nostrum beneficium consecuti, in præsidium electione, opinione atque spe fructuentur, neminem. præter seipso culpare poterunt. Neque etiam, si hos eligere, & ad nos referre distulerint, ullo amplius jure de iis qui hinc in provincias emittentur, si propter publicorum tributorum collectionem nihil non fecerint, querimoniam instituerint: neque vero nos ut de his nos adeant, eosque deferant, dehinc sustinuerint. Qui enim facultatem eligendi præfides

1. Haec verba indicant, hanc constitutionem esse Justiniani, non Justini Cypriatæ.

2. Id est, anno 545.

3. Cuiacius notari, hanc Novellam esse Justinianum.

4. Indigena ad præsidium officinam promovendi.

5. De præsidibus. Index Regiae.

6. Nov. 8. 7. Peregrini remoti ab adipiscendo provinciarum aliarum præsidiorum. Huc refer regiam apud Gallos constitutio, quem vetantur peregrini ad beneficia & eorum proficiencia admitti, nisi naturalitatis (ut loquantur) literas a Rege prius imperaverint: id est, nisi iure civitatis Gallicæ dominati a Rege fuerint, arg. 1. sed b. accepto 2. ff. de iure sicut vid. Papo. 3. Arct. 3. articulo 14. 8. Judex secundum leges judicare debet. Nov. 24. c. 2. Nov. 81. c. 13. & Iust. de off. iud. 9. Vid. 1. 13. c. de iudicis. 10. Excepti loci non tuti, de quæ vide Clementinam papaliam 2. de sent. & re iudicat. Oldend. c. 17. tractatus exception. add. 1. 10. ff. de off. 11. Pecunia, nervi reipublicæ. Novell. 8. c. 10. 8. 2. 12. Lais, necessitas atque utilitas rei militaris: maxime vero Tributorum. 13. Legum omnium hic scopus est, salus populi.

a nobis ceperunt, ut illi gratis magistratus susceptis publica tributa inferrent, ipse ab illis nulla injuria afficerent, si hi in illorum electione negligentiter verbi fuerint, permittendum illis nullo modo erit ut de ipsis conquerantur, nosque illos delaturi adeant, atque molestatam exhibant. Ceterum nullus omnino in perfolvendis que ipsi incumbunt publicis tributis, illa dilatatione uti poterit, non & sacra domus, non sanctissima ecclesia, non pius pauperum receptaculum aut monasterium, non denique clarus aut obscurus quisquam. Neque vero eos qui rempublicam administrant, neque quos iuris 10. vo- cant, neque etiam alios, quibus publicarum contributio cum cura incubit, periculo, quod hinc existere possit, extimus. Que enim in commune omnibus conductum, illorum qui in fiscum improbi esse velint, injuncto proposito an- referimus 11.

EPILOGUS.

¶ Ut autem quæ pulchre a nobis proponuntur, omnibus manifesta fiant: jubemus, ut tua excellitia hoc præsens sacram edictum per felicem hanc urbem & in provinciis, conspicuis in quaue civitate locis proponat, quo neminem ratio, quæ fisci subditorumque indemnitatii consularit, a nobis ferentissime adinventata lateat. Dat. 15. Kalend. Febr. Constantino. Imp. DN. JUSTIN. PP. August. Anno 8. post Conf. ejusdem Anno 3. 12.

CAP. XXXIII.

DE EA QUÆ RAPTORI SUO NUBIT.

NOVELLA CONSTIT. CL.

P ræsens constitutio confirmat pœnas in constitutione ipsam præcedente prædictas. Juberemus, ne puella raptum passa, raptoris suo nubat. Sin vero hoc fecerit: non succedit ei, cuiuscumque tandem festa aut atratis sit. Nam si ipsi conjuncta non fuerit: capiet omnia bona ejus. Si sapientis consenserit raptum passa filia sua, ut raptoris suo copuletur, mittetur in exilium. Si mortuus est non præbito consensu, tunc raptoris bona confiscantur, videlicet cum nefaria sint ejusmodi nuptiae, si deuox raptoris suo raptum passa copuletur.

TIT. XXXIV.

NE DECURIO AUT COHORTALIS 10. PERDUCATUR IN JUS, SISTATUR VĒ JUDICIO 11. CITRA JUSSIONEM PRÆCIPIS, QUÆ INSINUETUR PRÆFECTIS.

NOVELLA CONSTIT. CLI.

Imperator Justin. Augst. Aerobr. prætoriorum prefetto.

PRÆFATIO.

S uggestio nobis per epistolam gloria tua facta est, quæ dicit, non 12 ex eis ut decuriones aut cohortales, cum publico privatoe eis in ipsiis agendum est, ad diversa iudicia, vel ad hanc aliam perdurant utrumque, vel in alias mittantur provincias, & penumero autem facias nosas præbieris iustitiones, quæ id velint: petiuntque ut sacra pragmatica forma prohiberetur, ne quis cohortalium aut decurionum iudicis causa, vel ex alia in aliam provinciam duceretur, vel ad hanc usque regiam pertraheretur urbem, si vero sacra de hoc compontitur formæ: ut haec prius insinuerint 13 iudicentia excellentia tua, & decretu, ut eum est, sūcipient.

CAP. I.

N os igitur tametsi omnem productionem in jus exhibitionemque in iudicio aversumi: si tamen necessitas incidat ut hujusmodi aliquid agatur, nulli nostrorum magistratum, excepto throno tuo, concedimus, ut cohortalem aut decurionem ad hanc aliam urbem iudicis causa perduci faciat: nisi sacra aliqua interveniat iustitia, quæ expressis verbis id præcipiat, quam ipsam convenit ut & excellentia tua perdisca, neque citra decreatum tuum ipse huc in ius perducatur, cum ita fieri id expedit publico: ne si ex iis locis ubi 14 publicas trahant pecunias, abstrahantur, hanc ansam atripiunt documentum inferendi contra rempublicam.

EPILOGUS.

¶ Quæ igitur nobis placuerint, & per hanc sacram nostram declarantur legem, ea tam gloria tua, quam qui eudem pro tempore magistratum suscep- riunt, & obtemperans vobis cohors, effectu ac fini tradere & observare studeo. Quinque etenim librarium aurum imminabit tam his qui haec transgredi pertentaverint, quam qui alios transgredi permiserint.

CAP. XXV.

NE SACRÆ FORMÆ 15. QUÆ DE CAUSIS PROCEDUNT PUBLICIS 16. ALITER ROBIA ACCIPANT, QUAM SI GLORIOSISS. PRÆTORIORUM PRÆFECTIS INSINUATE SINT, VEL FUE- RINT, ILLICQUE HABEANTUR RATE.

NOVELLA CONSTIT. CLII.

Imperator Justin. Augst. Joanni gloriiss. prætoriorum prefetto.

PRÆFATIO.

D antes operam, ut divino cooperante auxilio, cum summa diligentia res Imperii, a Domino Deo nobis concrediti gubernent: jubemus ne altera forma de publicis confecta causis ad magnificentiss. ducem, aut etiam Augustalem, aut clarissimam provinciarum præfides valeat, nisi prius insinuata fuerit iudicio excellentia tua: quæ vero insinuata non fuerit, nullam iuritatem habeant. Absurdum etenim fuerit, sacram formam

puli supra lex esto. Erat & illa formula solennis in auspicio magistratum, ut consenserent, ne quid devitum Republica patereatur.

4. Indigena ad præsidium officinam promovendi.

5. De præsidibus. Index Regiae.

6. Nov. 8. 7. Peregrini remoti ab adipiscendo provinciarum aliarum præsidiorum. Huc refer regiam apud Gallos constitutio, quem vetantur peregrini ad beneficia & eorum proficiencia admitti, nisi naturalitatis (ut loquentur) literas a Rege prius imperaverint: id est, nisi iure civitatis Gallicæ dominati a Rege fuerint, arg. 1. sed b. accepto 2. ff. de iure sicut vid. Papo. 3. Arct. 3. articulo 14. 8. Judex secundum leges judicare debet. Nov. 24. c. 2. Nov. 81. c. 13. & Iust. de off. iud. 9. Vid. 1. 13. c. de iudicis. 10. Excepti loci non tuti, de quæ vide Clementinam papaliam 2. de sent. & re iudicat. Oldend. c. 17. tractatus exception. add. 1. 10. ff. de off. 11. Pecunia, nervi reipublicæ. Novell. 8. c. 10. 8. 2. 12. Lais, necessitas atque utilitas rei militaris: maxime vero Tributorum. 13. Legum omnium hic scopus est, salus populi.

Ut matres etiam tutelæ rationibus obnoxiae sint.

pro publicis confessam causis, non prius insinuari throno excellentia tua, atque ita transmitti in provincias, finique contradi.

CAP. I.

S i quid igitur hucusque ad detrimentum 1 reipublicæ factum est, jubemus hoc irritum esse: sancientes, ut quævis de cetero sacra forma pragmatice, five ad Augustalem, five ad ducem, five ad reliquos provinciarum præfides conficiantur, occasione (ut dictum est) castrorum publicarum, omnino infirmi in perfolvendis que ipsi incumbunt publicis tributis, illa dilatatione uti poterit, non & sacra domus, non sanctissima ecclesia, non pius pauperum receptaculum aut monasterium, non denique clarus aut obscurus quisquam. Neque vero eos qui rempublicam administrant, neque quos iuris 10. vo- cant, neque etiam alios, quibus publicarum contributio cum cura incubit, periculo, quod hinc existere possit, extimus. Que enim in commune omnibus conductum, illorum qui in fiscum improbi esse velint, injuncto proposito an-

referimus 11.

CAP. I.

Unde & pervestigare ea volumus, & si omnino hujus generis aliquid factum est, extremum delinquentibus inferte supplicium. Sed quia & longum tempus est, neque credimus hujusmodi aliquid delicti admittum esse, ut maximum hujusmodi quid contingit, tamen quod præterit, quocunque se modo habeat, his qui Oldrenam & Melopotamiam provincias incolunt, propter diversa hostium irruptiones, quæ quotidie in ipsis sunt, indulgemus 12, maxime vero quia agrestis 13 plurimum multitudo haec fertur delinquentes: sinistruce ea manere sub praesente forma, haud scrupulosius nimisque anxiæ habeat, quæ usque ad novellam sacram de hoc nostram (ut potuit fieri) constitutionem perperam admisla fuerunt: sed omnem hujusmodi de hoc inquisitionem contra personas, & res ad eum provinciarum incolas pertinetentes prohiberi sancientes. Post 14 nostram vero legem quæ super 15 de hoc fuit proposita, quis presumpsit, aut etiam presumplerit tale quid facere: volumus, ut ex extremis subdatur pœnis, scituras, quod non intra pecunias pœnas restitus, sed tam ipsum, quam uxorem, & liberos ex illicitis procreatis nuptiis poli nostram constitutionem digna animadversione perseguemur, & periculum 16 capitum simile atque bonorum ademptionem invocabimus: nulli parentes, five majoris, five minoris status, aut conditions, aut (quod multo etiam difficulter est) faceretis sit, sed omnibus plebescit foliem & Romanis legibus decentem ordinem conservabimus, non tantummodo parentem bonorum ablaturi, sed & cum toto patrimonio partem corporis: & si importuni illicitis contractis nuptiis reprehenderimus, ne ipsam etiam vitam quoquam salvare queant: ut per omnia pœnas confessantes sint delictis. Oportet enim recte pariter ac convenientia sapere, & alios ad earum reum a mulierem excitare: non vero ipsos perpetrare legibus contraria, & ex mutu 17 virtutum imitatione refutum quædere. Hæc igitur confervari in predictis provinciis volumus: tam civilibus, quam militariis magistratis, id ipsum custodientibus, & ut pœna delinquentibus imponant procurantibus. Atque hoc mandatu tuo volumus ibi locorum programmati per proprios magistratus manifestum fieri: nisi & ipsi extremiti subdi velint supplici, simili & magistratum ac bonorum amissionibus, si quid horum per negligentiam omiserint.

EPILOGUS.

¶ Quæ igitur nobis placuerint, & per hanc sacram pragmatice declarantur formam, ea studeto gloria tua effectui & fini tradere.

TIT. XXXVI.

DE INFANTIBUS EXPOSITIS 18.

NOVELLA CONSTIT. CLIII.

Imperator Justinianus Augst. Menne gloriissimo prefetto prætoriorum Illyrici.

PRÆFATIO.

C rimens a sensu humano alienum, & quod ne ab ullis quidem barbaris admitti credibile est, Dei amantissimum Thessalonicensium ecclesiæ apocrifarius 4. Andreas ad nos retulit, quod quidam vir ex utero progressus infantes abiciunt, inquit sancti eos relinquunt ecclesiæ: & postquam educationem atque alimoniam ab hominibus pietatis studia exercitantes promoverent, hos vindicent, & servos 5. suos esse pronuntiant, cipientes crudelitatem sua hoc etiam apponunt, ut quos in ipsi vita primordiis ad mortem expofuerint, eos postquam adoleverint, defraudent libertate. Ex quo igitur hujus generis factum multa simul in se absurdum complectitur, ceterum 6. videbiles ac calumnias, & quæcumque aliquis in talia actione facile enumeraverit: eumque sane erat, ut qui talia perpetrarent, vindictam que provocavit ex legibus non effugerent, sed quo magis alii exemplo horum temeritatis ferent, extremis pœnis subiecterent: ut qui per actiones imputantur 7. sua detulerint flagitia, id quod in posterum custodiri jubemus.

CAP. I.

Qui itaque ad eum modum in ecclesia, aut vicis publicis, aut aliis locis praesertim, licet ei qui præjudicio contendit ad hoc, manifesta existat probatio, & posse ejusmodi personam ad suum pertinere dominium ostendere. Nam 8. si nostris præcipitur legibus, ut ægrotantes 9. servi a dominis suis pro derelicto 10. habiti, & quasi desperata jam valetudine, curæ dominica non dignati, prorsus ad libertatem raptant, quanto 11. magis eos qui in ipso vita principio aliorum hominum pietati relitti, & ab ipsis enutriti fuerint, non sufficiens in iugulat servitum petralii? Quin sancimus, ut tam religiosissimus Thessalonicensium archiepiscopus, quam sancta Dei sub ipso constituta ecclesia, & gloria tua his opem ferat: nequitque illis qui hæc patravit, legibus nostris constitutas pœnas effugientibus: nimis qui omni inhumanitate & crudelitate referunt, tanto deteriores homicidio pollutis, quanto calamitosoribus id inferunt.</